مدیریت تلفیقی آفات راهی برای تامین سلامت جامعه

حذف و یا کاهش مصرف آفت کشها و سموم شیمیایی با اجرای طرح کارآمد مدیریت تلفیقی آفات می تواند به نوعی سلامت جسمی افراد و در نهایت جامعه را تامین کند.

نظر به اینکه دانش کنترل آفات طی دهه اخیر به دلیل بروز مشکلاتی در راستای مصرف سموم شیمیایی به طور قابل توجهی تغییر کرده می توان به ادامه دار بودن این اقدام و البته تامین سلامت نسبی جامعه بیش از پیش امیدوار بود.

مصرف سموم شیمیایی برای جلوگیری از بروز آفات علاوه بر تهدید سلامت افراد خطرات زیست محیطی و بر هم خوردن تعادل محیط زیست را نیز به دنبال دارد.

بروز بیماری های نوظهور و فراگیر منجر به معطوف شدن افکار عمومی به سمت آثار و عوارض ناهنجار مصرف آفت کش ها شد به طوری که به کنترل تلفیقی آفات منجر شده است.

کنترل تلفیقی آفات بدو آغاز با استفاده از روش های کنترل شیمیایی و بیولوژیک مورد تاکید بود و اکنون این روش شیوه ای است که از تمام روش های مفید و سودمند، براساس اصول صحیح اکولوژیکی در سیستم های جاری کنترل بهره می گیرد.

در واقع استراتژی کنترل آفات بر پایه اصول اکولوژیک با جستجوی روش های کنترلی که کمترین اختلال را داشته باشد مدیریت تلفیقی آفات است.

اجرای طرح مدیریت تلفیقی آفات منجر به کاهش حداقل ۵۵ تن مصرف سم شد

مدیر حفظ نباتات سازمان جهاد کشاورزی شمال استان کرمان گفت: این مدیریت در راستای کاهش مصرف سموم اقدامات گسترده ای از جمله توزیع رایگان تجهیزات کنترل غیر شیمیایی مانند کارت و نوار زرد، انواع تله شامل دلتا، مکفیل، مایع سراتراپ، و انواع فرمون جهت استفاده الگوئی برای کاهش مصرف سموم را در سطح استان انجام داده است.

ناصر طاهری ادامه داد: در این راستا کلاس و کارگاه های آموزشی برای ترویج و توسعه مدیریت تلفیقی آفات بر مبنای استفاده از روش های کنترل غیرشیمیایی آفات مانند کنترل زراعی، فرمونی، مکانیکی و غیره و کنترل شیمیایی بر پایه بهره گیری از سموم کم خطر و توصیه شده توسط سازمان حفظ نباتات کشور در سطح استان کرمان برگزار شده است.

وی خاطرنشان کرد: تهیه و اجرای طرح مدیریت تلفیقی آفت پسیل پسته در سطح ۲۰ هزار هکتار از اراضی شمال استان کرمان با تاکید بر استفاده از روش های غیر شیمیایی مانند شخم و یخاب زمستانه، استفاده از کارت و نوار های زرد، صابون های سمپاشی، حفاظت و حمایت از دشمنان طبیعی آفت با استفاده از سموم کم خطر اجرا شد.

وی با بیان اینکه این طرح منجر به کاهش حداقل ۵۵ تن مصرف سم شد، اذعان داشت: در این طرح با رساندن هشت نوبت سمپاشی با سموم پرخطر به چهار نوبت و با صابون های سمپاشی و سموم کم خطر و افزایش جمعیت دشمنان طبیعی این کار انجام شد.

مدیر حفظ نباتات سازمان جهاد کشاورزی استان کرمان اظهار داشت: نتیجه این طرح، ملموس شدن اثر بخشی روش های کنترل غیر شیمیایی به منظور کاهش استفاده از سموم برای کشاورزان شد.

وی افزود: کاهش هزینه ها با اختلاط صابون های سمپاشی و کودهای محلول پاشی به طوری که صابون های مخصوص سمپاشی علاوه بر خاصیت حشره کشی، موجب پخش شدن و و نگهداری طولانی تر کودها روی سطح برگ

گیاه شده و جذب آنها را افزایش می دهد.

طاهری ادامه داد: همچنین صابون های سمپاشی با شست و شوی گرد و غبار و بقایای آفت های مرده روی سطح برگ موجب افزایش فتوسنتز در گیاه می شود.

وی به اجرای طرح کنترل آفت زنجره خرما با استفاده از صابون های سمپاشی، کنترل آفت کرم خراط با استفاده از فرمون های شکار انبوه و اخلال در جفت گیری، کنترل آفت مگس میوه مدیترانه ای با استفاده از تله های حاوی مواد جلب کننده، جلوگیری از ورود آفت خطرناک ملخ صحرایی به مزارع و باغات اشاره کرد و اظهار داشت: با بازدید مستمر از فروشگاه های آفت کش نباتی برای جلوگیری از توزیع سموم غیرمجاز و قاچاق، اطلاع رسانی مستمر در خصوص سموم غیرمجاز و قاچاق و پلمپ ۵۰ فروشگاه غیر مجاز کشاورزی باغداران و کشاورزان حمایت شده اند.

وی خاطرنشان کرد: نمونه برداری از سموم توزیع شده در فروشگاه های آفت کش نباتی و ارسال آنها به سازمان حفظ نباتات کشور برای بررسی کنترل کیفی و نمونه برداری از سموم قبل از توزیع کارخانه های تولیدکننده سم در استان و ارسال آنها به سازمان حفظ نباتات کشور برای کنترل کیفی از دیگر اقدامات این مدیریت است.

مدیر حفظ نباتات سازمان جهادکشاورزی کرمان به مناسبت روز جهانی بدون سم گفت: این مدیریت برای کاهش مصرف سموم اقدامات گسترده ای از جمله توزیع رایگان تجهیزات کنترل غیرشیمیایی مانند کارت و نوار زرد، انواع تله شامل دلتا، مکفیل، مایع سراتراپ، و انواع فرمون برای استفاده الگویی برای کاهش مصرف سموم را در سطح استان کرمان انجام داده است.

ضرورت پایش سموم در محصولات کشاورزی

مدیر حفظ نباتات سازمان جهاد کشاورزی استان کرمان نیز به وجود شبکه های مراقبت و پیش آگاهی در این استان اشاره کرد و گفت : این شبکه ها به مراقبت و پایش سموم در محصولات جالیزی و باغی می پردازند.

ناصر طاهری با تاکید بر اینکه جهاد کشاورزی در تولید محصولات سالم از نظر باقی مانده سموم حساس است اظهار داشت : سازمان حفظ نباتات با بسته بندی محصولات کشاورزی و نصب کد ۱۶ رقمی محصول را قابل ردیابی می کند لذا این مهم سنجش باقی مانده سموم در محصولات

کشاورزی را ممکن می کند.
وی با بیان اینکه کشاورز با توصیه و آموزش های کارشناسان کشاورزی از مضرات سموم و کود آگاه است گفت: تنها راه این است محصولات کشاورزی در سطح کلان قابل ردیابی باشد که راه رسیدن به این مهم برندسازی و بسته بندی محصولات کشاورزی است و اجرای این طرح موجب خودکنترلی می شود.
مدیر حفظ نباتات سازمان جهاد کشاورزی استان کرمان اظهار داشت: اراده ملی باید در زمینه بسته بندی و عرضه محصولات کشاورزی وجود داشته باشد تا این طرح به مرحله اجرا برسد.
وی گفت : سم یکی از نهاده هایی است که باید در تولید محصول کشاورزی استفاده شود لذا باید برای رعایت دوره کارنس سم اجبار وجود داشته باشد تا کشاورزان ملزم به رعایت شوند.
استفاده از سموم و کود یکی از راههای افزایش محصولات کشاورزی
طاهری به فقر موجود در کره خاکی اشاره و تصریح کرد: افزایش تولید در محصولات کشاورزی باید انجام شود و یکی از راههای افزایش تولید استفاده از سموم و آفت کش های شیمیایی است.
مدیر حفظ نباتات سازمان جهاد کشاورزی استان کرمان با اشاره به اینکه تنها راه حفظ سلامت مواد غذایی استفاده از توصیه کارشناسان در دادن سم و کود به محصولات کشاورزی است تصریح کرد: با این روش می توان امنیت غذایی را نیز تامین کرد.
وی ادامه داد: افرادی که می خواهند در زمینه توزیع واردات و تولید سموم دخالت کنند باید یکسری مقررات و ضوابط را رعایت کنند که اخذ پروانه صلاحیت فنی، ارائه فاکتور توسط فروشنده، عرضه سموم مجاز، وجود پروانه صلاحیت فنی در فروشگاه از جمله این موارد است.
به گفته این کارشناس هر سمی که وارد کشور می شود ۲ نوع است یا مواد اولیه است یا به صورت کامل و بسته بندی شده وارد می شود که زیر نظر سازمان حفظ نباتات است.
سموم با رونویس غیرفارسی مجاز نیستند
طاهری با اعلام این مطلب که کشاورزان باید توجه کنند سموم فاقد رونویس غیر فارسی مجاز نیستند ، تصریح کرد: کارشناسان سازمان جهاد کشاورزی به صورت دوره ای از فروشگاه های عرضه سموم بازدید می کنند و اگر مشکلی بود گوشزد و طبق قوانین برخورد می کنند.
طاهری بیان کرد: در کنترل عوامل خسارت زا باید مبارزات تلفیقی و در نهایت در صورت کنترل نشدن آفت از آفت کش های مجاز و با نظر کارشناسان گیاه پزشک استفاده شود.
هر چند نظارت دستگاه های متولی چون جهاد کشاورزی ، دانشگاه علوم پزشکی و استاندارد در راستای پایش سلامت محصولات کشاورزی غیرقابل

انکار است اما امحا نشدن محصولات پر خطر به عنوان حلقه مفقوده، این چرخه نظارتی را به نوعی معیوب باقی گذارده است.

دغدغه ای که سالهای اخیر بیش از گذشته ذهن مردم را به خود مشغول کرده، احساس مزه سموم در برخی محصولات کشاورزی و یا شنیدن و دیدن رعایت نشدن دوره کارنس است.
دوره کارنس یا همان مدت زمانی که لازم است پس از سم پاشی، باقی مانده سموم در اثر عوامل طبیعی تجزیه شده و مقدار آن در سطح میوه و سبزی و سایر محصولات کشاورزی به حد قابل استفاده برسد به طور معمول از سوی کشاورزانی که فقط دغدغه برگشت سرمایه و سوددهی را دارند رعایت نمی شود.
حتی استفاده مطلوب سموم و کودهای مجاز نیز با وجود اعلام آگاهی از سوی کارشناسان کشاورزی توسط کشاورزان رعایت نمی شود.
هر چند محصولات کشاورزی موجود در بازار هر هفته با هزینه های زیاد مورد نمونه برداری و سنجش قرار می گیرد اما این نتیجه در چرخه معیوب فقط در حد آمار و ارقام باقی می ماند و هرگز منتج به نتیجه نمی شود.
در حالی که اتصال حلقه های جهاد کشاورزی، دانشگاه علوم پزشکی، استاندارد و سایر نهادهای مربوطه می تواند با برگشت دادن نتایج آزمایشات باقی مانده سموم، محصولات کشاورزی پر خطر را معدوم و از تکرار این اصل اساسی و تاثیرگذار در سلامت جامعه جلوگیری کنند.
امحا نشدن محصولات کشاورزی پرخطر حلقه مفقوده نظارت
معاون تولیدات گیاهی سازمان جهاد کشاورزی استان کرمان گفت : برگشت داده نشدن نتیجه آزمایشات باقی مانده سموم به کشاورزان در قالب امحا کردن محصول پرخطر حلقه مفقوده نظارت مصرف سموم به صورت بی رویه است.
محمدرضا پورخاتون افزود: تهیه و تامین غذای سالم به میزان کافی از وظایف سازمان جهاد کشاورزی است و این سازمان بیشتر در حوزه آموزش بهره برداران کار انجام می دهد.
معاون تولیدات گیاهی سازمان جهاد کشاورزی کرمان با بیان اینکه گاهی کشاورزان برای ارتقای میزان برداشت محصول از سموم به میزان زیاد و در زمان های ممنوع استفاده می کنند گفت : نمونه برداری از محصولات بدون اقدامات بعدی بی نتیجه است.
وی بیان کرد: برگشت داده نشدن نتیجه آزمایشات باقی مانده سموم به کشاورزان در قالب امحا کردن محصول آزمایش شده، حلقه مفقوده نظارت مصرف سموم به صورت بی رویه است.
پورخاتون افزود: حلقه مفقوده ما این است کشاورز خود را مالک آب و

زمین می داند و اگر نتیجه آزمایشات به کشاورز برگشت داده و محصولات پر خطر امحا شود کشاورز خود را ملزم به رعایت اصول مصرف سموم و کود می کند.
وی با اشاره به اینکه سازمان و ادارات مختلف در راستای تامین سلامت مواد غذایی اقدامات مختلفی انجام می دهند تصریح کرد: باید نتیجه این اقدامات با امحای محصولات کشاورزی پر خطر دیده شود.
پورخاتون گفت: کنترل سلامت محصولات کشاورزی باید از تولید کننده تا مصرف کننده ادامه پیدا کند لذا گاهی بعد از انجام آزمایشات و تایید سلامت مواد غذایی هنگام انتقال محصول دیده می شود دلالان از انواع قارچ کش ها در راه رسیدن محصول به دست مصرف کننده و دور از چشم کشاورز استفاده می کنند.
معاون تولیدات گیاهی جهاد کشاورزی کرمان بر بسته بندی محصولات کشاورزی پس از تولید به عنوان راهکاری به منظور سهولت در ردیابی محصول و همچنین ایجاد اشتغال تاکید کرد.
تولید محصولات ارگانیک نخستین برنامه جهاد کشاورزی است
پورخاتون اظهار داشت: نخستین برنامه در تولید محصولات کشاورزی، تولید محصولات ارگانیک است که به نوعی در این بخش خودکفا شده ایم.
وی به افزایش جمعیت جهان و تامین مواد غذایی مورد نیاز اشاره کرد و افزود : باید مواد غذایی به میزان کافی در اختیار مردم قرار گیرد تا ادامه حیات ممکن شود و این در حالی است که داشتن محصول سالم تابع عوامل زیادی مانند آب، هوا و خاک سالم و همچنین مدیریت امور بر اساس برنامه ریزی کارشناسان کشاورزی است.
پورخاتون با تاکید بر اینکه سموم و کود تولیدی و وارداتی توسط سازمان جهاد کشاورزی بررسی و بعد از تایید وارد بازار می شود اظهار داشت: سازمان جهاد کشاورزی از زمانی که یارانه از بخش تهیه سموم خارج شد از مقوله توزیع مستقیم دور شده و اکنون هیچ دخالتی به لحاظ توزیع سموم ندارد.
معاون تولیدات گیاهی سازمان جهاد کشاورزی کرمان با تاکید بر اینکه کشاورزی حرفه ای سخت و اما جذاب است گفت : شرایط اقلیمی حاکم بر کشور ما این کار را دشوارتر کرده است.
شرایط اقلیمی فعلی و تهاجمی شدن آفات
وی با اشاره به اینکه تاکنون ۶۰۷ عامل آفت محصولات کشاورزی شناسایی و ۳۱۹ نوع سم نیز تاکنون ثبت شده، گواهی دارد و توزیع می شود اضافه کرد: کشاورزان استان از طریق کارشناسان کشاورزی در مورد مضرات سموم و کودها اطلاع رسانی شده اند.
به گفته پورخاتون سه نوع سم پر خطر، متوسط و کم خطر داریم و اکنون سموم پر خطر از چرخه خارج شده و در صددیم سموم متوسط خطر

را نیز از گردونه مصرف خارج کنیم.
استفاده نامناسب از سموم خطرزا است
معاون غذا و داروی دانشگاه علوم پزشکی استان کرمان نیز با تاکید بر اینکه استفاده نامناسب از سموم خطرزا است ،گفت: در پنج دهه قبل دغدغه دولت ها تامین غذایی بود بعدا دولت های موفق به سمت تولید غذاهای ایمن رفتند.
محمد حسیبی اظهار داشت: به طور متوسط هر فرد ایرانی در سال ۷۰۰ کیلو غذا مصرف می کند و تامین این مقدر غذا کار دشواری است لذا شگردهای تولید غذا اجرا می شود.
وی به تولید محصولات تراریخته، استفاده از کود، و سموم به عنوان راه های افزایش تولید محصولات کشاورزی اشاره کرد و گفت: استفاده از این موارد در راستای تولید و تامین غذا است.
معاون غذا و داروی دانشگاه علوم پزشکی استان کرمان تاکید کرد: نبود فرهنگ استفاده سموم توسط کشاورزان و نا آشنایی با نحوه استفاده از سموم و کودها مشکلات زیادی برای سلامت مردم به وجود می آورد.
وی با اشاره به اینکه سازمان جهاد کشاورزی در راستای رفع مشکلات استفاده از سم و کود توسط کشاورزان تلاش می کند افزود: دغدغه دانشگاه علوم پزشکی نیز تامین سلامت مردم است و در این راستا محصولات تولید بخش کشاورزی را از نظر وجود سموم مورد آزمایش و پایش قرار می دهد.
حسیبی ادامه داد: طی سال های گذشته جدیت برای کنترل باقی مانده سموم و کنترل دوره کارنس در مصرف سم بیش از گذشته اهمیت پیدا کرد.
معاون غذا و داروی دانشگاه علوم پزشکی استان کرمان تصریح کرد: سالهای قبل وزارت بهداشت و کشاورزی جداگانه کار می کردند لذا بعدها وزارت بهداشت با همکاری وزارت جهاد موظف شد امکان دسترسی مردم را از سلامت فراهم کنند.
ضرورت کنترل قاچاق سم
حسیبی بیان کرد: دانشگاه علوم پزشکی هر هفته نمونه برداری از محصولات کشاورزی را در دستور کار دارد و با همکاری آزمایشگاه های همکار باقی مانده سموم در این محصولات مورد پایش قرار می گیرد.
وی به قاچاق سموم به عنوان یک دغدغه اشاره کرد و گفت: برخی از سموم در پایش مورد شناسایی قرار نمی گیرد لذا باید ورود سموم را نیز به صورت دقیق کنترل کرد.
این مقام بهداشتی به برخورد با داروخانه ها در توزیع داروی غیرمجاز و برخورد سختگیرانه قضایی اشاره کرد و گفت: سم فروشی ها

شناسنامه دار شده اند و بدون پروانه فنی مجاز به توزیع سموم نیستند اما باید نظارت ها بیشتر شود.
وی تاکید کرد: اگر بتوانیم ورود سموم قاچاق را کنترل کنیم بسیاری از مشکلات برطرف می شود.
کشاورزان دوره کارنس سموم را رعایت نمی کنند
حسیبی افزود: کشاورزان دوره کارنس را در زمان برداشت محصولات کشاورزی رعایت نمی کنند و البته هیچ ارگانی نیز بر این مهم نظارت نمی کند.
وی تصریح کرد: اداره استاندارد می گوید محصولات کشاورزی باید به سمت قانون بسته بندی بروند لذا بعد از بسته بندی برای کنترل و تایید سلامت تحویل اداره کل استاندارد داده شود.
حسیبی به صادرات محصولات کشاورزی به خارج از کشور اشاره کرد و گفت: کمبود و فقر امکانات از جمله لوازم آزمایشگاهی در کشور و استان کرمان یکی از موانع و مشکلات موجود بر سر راه سنجش و پایش مواد غذایی از نظر باقی مانده سموم است.